

Aleg. 450

Sprawozdanie

komisyi sanitarnej o wniosku p. rektora Rydygiera w sprawie budowy gmachów potrzebnych dla pomieszczenia klinik Wydziału lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego.

Wysoki Sejmie!

W myśl umowy zawartej między Wydziałem krajowym a c. k. Administracją państwową w roku 1892, dwie kliniki Wydziału lekarskiego lwowskiego dermatologiczna i oczna pomieszczone zostały w głównym budynku powszechnego szpitala lwowskiego.

Według wymagań c. k. Administracji państwowej Wydział krajowy oddał na ten cel szereg sal szpitalnych, które odpowiadały w zupełności potrzebom i warunkom istniejącym w szpitalu powszechnym lwowskim, chociaż nie dziwnego, że może nie odpowiadały wymaganiom klinicznym. Sale te w całości szpitalnej nadawały się do swego przeznaczenia, wydzielone jednak jako osobna całość na klinikę zupełnie się nie nadają, gdyż klinika wymaga koniecznie pewnego ngrupowania i rozkładu sal, o czem w obec istniejącej już budowy w założeniu myśleć nie było można. To też i sześciolateczne doświadczenie wykazało, że n. p. w klinice dermatologicznej wytworzyły się istotnie stosunki uniemożliwiające prowadzenie kliniki i nauczanie kliniczne. Nanka kliniczna wymaga, aby uczniom przedstawić różne kategorie chorych, którzy osobno pomieszczeni być powinni, tymczasem to było niemożliwe do przeprowadzenia i dlatego też zdarzało się, że chorzy zarażali się w klinice chorobami jeden od drugiego n. p. różą. Razem z chorymi syfilitycznymi w pokojach parą rてci przypetnionych muszą się mieścić chorzy tem cierpieniem nie obarczeni, skutkiem czego wydzarżają się u nich przypadki zatrucia rてciowego. — Podobnie rzeczy się mają i w klinice okulistycznej, o tyle odmianie, o ile nauka kliniczna chorób oczu inne ma wymagania. — Profesorowie kliniczni w memoryałach wyczerpującejsh opisali fakta i wykazali braki.

Braki te, nie są następstwem niedostatków w adaptacji, lecz wynikają stąd, że stary budynek szpitalny, niegdyś gmach klasztorny, nie odpowiada nowoczesnym warunkom wzorowego szpitala, i w ogóle nie da się przerobić tak, aby mógł służyć za wzór nowoczesnego budynku szpitalnego, jakim powinna być każda uniwersytecka klinika. C. k. Administracja państwa znała szpital lwowski i wiedziała dobrze, co kraj w tym szpitalu ofiarować może, błąd był w założeniu, gdyż c. k. Administracja państwowa nie powinna była wymagać pomieszczenia klinik w starym szpitalu i urządzenia zakładów nieodpowiadających wymogom nanki, celom klinicznym i dydaktycznym. Rzeczą c. k. Rządu było ocenić i podyktować, co jest dla celów nauki

i celów dydaktycznych potrzebne, i nie powinien był kraju uboższego narazić na wysokie koszty adaptacji dla tych dwu klinik, a które to koszty, jak się dziś pokazuje, poszły na marne.

Państwowa c. k. Administracja widzi dzisiaj stan rzeczy niekorzystny i okazuje skłonność do poniesienia części kosztów na wzniesienie nowych budowli dla klinik już istniejących dermatologicznej i ocznej.

Komisya sanitarna Sejmu krajowego sądzi, że kraj nie może odpowiadać za błąd pierwotny c. k. Administracji państwowej, że kraj ubogi ciężkimi klęskami nawiedzany, nie może dzisiajłożyć na naprawienie złego, które nie z jego winy wynikło. Kraj pragnie rozwoju i rozkwitu Wydziału lekarskiego lwowskiego i z tym większym też naciskiem musi wymagać od c. k. Rządu, aby kosztem c. k. Skarbu Państwa złe naprawił i oddał krajowi to, co z woli Monarszej kraj otrzymał, aby było godne Państwa, kraju i nauki.

Samo przez się rozumie się, że skoro pomieszczenie kliniki chorób skórnych i kliniki chorób oczn tak niefortunnie wypadło, nie może być mowy o tem, aby brakujące jeszcze kliniki, do prawidłowego funkcjonowania Wydziału lekarskiego niezbędne, mogły być umieszczone w głównym budynku lwowskiego szpitala powszechnego, lecz nie ulega wątpliwości, że dla tych klinik, aktywować się mających, muszą być wystawione osobne nowe budynki, odpowiadające wszelkim wymaganiom, (prócz powyżej już wykazanej potrzeby), że także dla kliniki dermatologiczno-syfilitycznej i dla kliniki okulistycznej powinny być wzniesione nowe budowle.

Co się tyczy klinik, których jeszcze Wydział lekarski lwowski nie posiada t. j. kliniki chorób umysłowych i kliniki chorób krtani, gardła, nosa i uszu, komisya sanitarna sądzi, że wzniesienie tychże jest sprawą nagłą.

Nowa ustawa wydana rozporządzeniem c. k. ministerium W. i O. dnia 21. grudnia 1899, L. 271. Dz. p. p. normująca stosunki rygorozów lekarskich, wymaga koniecznie, aby się odbywały w Wydziałach lekarskich wykłady kliniczne o chorobach umysłowych, chorobach dzieci i o chorobach krtani, gardła, nosa i uszu, a ustawa ta obowiązuje od roku szkolnego 1900/1, tak że jeżeli w przeciągu roku szkolnego 1904/5 kliniki te nie będą już funkcjonować, w takim razie słuchacze nie będą się mogli wykazać, że słuchali pomienionych przedmiotów, dla których kliniki nie istnieją i według nowej ustawy nie będą mogli być przypuszczeni do egzaminów. Słuchaczom lwowskiego W. I. nie pozostawałoby zatem nic innego, jak gremialnie udać się na inny Uniwersytet, a to tem więcej, że ustawa żąda koniecznie, aby wszystkie rygoroza były składane na tym samym Wydziale lekarskim.

Według powołanej we wstępie umowy między Wydziałem krajowym a Administracją Państwa, kraj się zobowiązał do rokowań z c. k. Rządem w sprawie wzniesienia brakujących jeszcze klinik. Rokowania te aczkolwiek rozpoczęte, idą bardzo powolnym krokiem, tak że zamiast, aby kraj się domagał jak najszybszego ukończenia Wydziału lekarskiego lwowskiego, c. k., Rząd poczyna rzecz urgować, a ostatni urgens taki nadszedł w sierpniu b. r. Co więcej c. k. Rząd, do którego należy czuwanie nad Uniwersytetami w Państwie, widząc, jakie niebezpieczeństwo grozi Wydziałowi lekarskiemu lwowskiemu, że z braku klinik musiałoby być wstrzymane dalsze promowanie doktorów, proponuje zaprowadzenie prowizorycznych wykładów, aby się literze ustawy stać mogło zadość.

Wezwanie w tym kierunku otrzymał Wydział lekarski od c. k. Ministerium reskryptem z dnia 18. czerwca 1902, L. 28.507 intymowanym reskryptem c. k. Namiestnictwa z dnia 8. listopada 1902, L. 104.657. Nadto otrzymał Wydział lekarski ponowne pismo w tej sprawie z c. k. Namiestnictwa z dnia 29. lipca 1903, L. 97.708.

Tak dobrze dalsze istnienie w obecnych warunkach klinik w gmachu szpitala powszechnego pomieszczonych, a co więcej stworzenie prowizorycznych wykładów o przedmiotach klinicznych bez klinik, równałoby się zupełnemu upadkowi Wydziału lekarskiego.

Komisya sanitarna sądzi, że obowiązkiem władz krajowych jest nie dopuścić do upadku Wydziału lekarskiego lwowskiego, którego znaczenie dla nauki polskiej i dla gospodarstwa krajowego kraj wysoko ocenił, skoro się o niego starał i przez szeregi lat pomieszczał między swemi postulatami.

Uzupełnienie Wydziału lekarskiego lwowskiego nie jest dziś już postulatem kraju ale jest dziełem krajowi oddanem niestety tylko w części i dziś kraj u rządu jako o swoje upominać się winien.

Umowa zawarta między c. k. Rządem a Władzami krajowymi wcale nie zwalnia Władz rządowych od obowiązku starania się, aby Wydział lekarski lwowski dorównywał innym równorzędnym Wydziałom lekarskim w innych krajach koronnych istniejących, a do tego jest tem więcej obowiązany, o ile Wydział lekarski lwowski był z woli Monarszej jako zaspokojenie dawnych żądań ofiarowany, i gdyby kraj z braku funduszków nie był w możności dalszych świadczeń, byłoby obowiązkiem c. k. Rządu niedokończone dzieło uzupełnić.

W myśl umowy powoływanej z roku 1892 rozumie się, że kraj nią zobowiązał się do świadczeń na rzecz wzniesienia brakujących klinik. Komisya sanitarna jest atoli tego przekonania, od którego odstąpić nie może, że świadczenie ze strony c. k. Rządu nie może się mierzyć miarą świadczeń, jakie kraj ubogi i kłeskami skołatany z uszczerbkiem finansowym ofiarować może, ale świadczenie c. k. Rządu winno się mierzyć miarą, jaką obdziela uniwersytety w innych krajach koronnych.

Wobec tego komisya sanitarna sądzi, że Wydział krajowy powinien wymagać od reprezentacyi krajowej w Radzie państwa, aby się domagała wszelkimi środkami parlamentarnymi tego, co się krajowi należy t. j. aby c. k. Rząd wstawił wydatną sumę do budżetu państwowego na natychmiastową budowę klinik brakujących, a nadto aby wybudował kosztem Skarbu Państwa nowe kliniki dla chorób skórnych i chorób oczu, odpowiadające wymaganiom nauki i równomierne z innymi podobnemi klinikami w krajach koronnych w Radzie Państwa reprezentowanych.

Dla c. k. Rządu nadarza się obecnie bardzo korzystna sposobność uczynienia zadość tej drugiej potrzebie Wydziału lekarskiego i to stosunkowo niewielkim kosztem, gdyż możnaby budując gmachy na pomieszczenie kliniki psychiatrycznej i laryngologicznej na tychsamych fundamentach i pod tymisamemi dachami wystawić odpowiednie piętra, w którychby się pomieściły kliniki chorób skórnych i chorób oczu.

Komisya sanitarna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się Wydział krajowy, aby z Wysokim c. k. Rządem ukończył jak najspieszniej rozpoczęte definitywne rokowania, celem ułożenia ostatecznego planu, według którego ma nastąpić: wzniesienie potrzebnych budynków dla pomieszczenia tych klinik Wydziału lekarskiego c. k. Uniwersytetu lwowskiego, które muszą być w najbliższym czasie kreowane dla uzupełnienia tego Wydziału na wzór wszystkich innych w Austrii istniejących Wydziałów lekarskich a mianowicie: kliniki chorób nerwowych i umysłowych, kliniki chorób krtani, gardła, nosa i uszu.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby nie tylko wyznaczył odpowiednią wydatną kwotę, któraby po przyczynieniu się kraju była dostateczną do pokrycia kosztów wzniesienia budynków dla brakujących klinik, lecz aby zarazem pokrył ze Skarbu Państwa nadwyżkę, która będzie potrzebną, aby w tych budynkach znalazły pomieszczenie nietylko klinika chorób nerwowych i umysłowych, jakoteż klinika chorób krtani, gardła, nosa i uszu, lecz także klinika syfilityczno-dermatologiczna i okulistyczna.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby wstawił na ten cel do preliminarza budżetowego na rok 1904 odpowiednią potrzebną kwotę dla natychmiastowego rozpoczęcia tych budowl.

4. Upoważnia się Wydział krajowy, aby w preliminarzu budżetu na rok 1905 stosownie do wyników rokowań z c. k. Rządem, przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski co do potrzebnych na ten cel kredytów.

Przewodniczący :

Gołuchowski m. p.

Sprawozdawca :

Mars m. p.

